

PROBLEMATIKA (NE)OBDAVČITVE KAPITALSKIH DOBIČKOV FIZIČNIH IN PRAVNIH OSEB

Kapitalski dobiček oziroma dobiček iz kapitala se nanaša na dobiček, dosežen z odsvojitvijo kapitala. Kapital so nepremičnine in finančni kapital (vrednostni papirji in deleži v gospodarskih družbah ter investicijski kuponi). Pri nepremičninah se obdavčuje odsvojitvev nepremičnine, pridobljene po 1. 1. 2002, ne glede na to, ali je bila nepremičnina odsvojena v spremenjenem ali nespremenjenem stanju. Za odsvojitvev kapitala se šteje vsaka odsvojitvev, kot je zlasti prodaja kapitala, dajanje kapitala v dar, zamenjava kapitala. Za finančni kapital se štejejo vrednostni papirji in deleži v gospodarskih družbah, zadrugah in drugih oblikah organiziranja in investicijski kuponi. Obdavči se vsaka odsvojitvev, kot npr. prodaja kapitala, dajanje kapitala v dar, zamenjava kapitala (tudi v primeru združitvev in delitev gospodarskih družb), unovčitev investicijskega kupona investicijskega sklada in podobno.

KAPITALSKI DOBIČEK Z VIDIKA OBDAVČEVANJA FIZIČNIH OSEB

Kapitalski dobiček je tisti dobiček, ki je dosežen z **odsvojitvijo kapitala**. Za kapital se štejejo:

- nepremičnina, ne glede na to, ali je bila odsvojena v spremenjenem ali nespremenjenem stanju;
- vrednostni papirji in deleži v gospodarskih družbah, zadrugah in drugih oblikah organiziranja ter
- investicijski kuponi.

Za odsvojitvev kapitala se šteje vsaka odsvojitvev kapitala ali dela kapitala, kot je zlasti prodaja kapitala, dajanje kapitala v dar, zamenjava kapitala, unovčitev investicijskega kupona, izplačilo sorazmernega dela likvidacijske mase v primeru likvidacije investicijskega sklada, izplačilo lastniškega deleža v primeru prenehanja gospodarske družbe, zadruga ali druge oblike organiziranja, izplačilo lastniškega deleža v primeru zmanjšanja lastniškega kapitala gospodarske družbe, zadruga ali druge oblike organiziranja, izstopa ali izključitve ter drugi primeri izplačila lastniškega deleža, izplačanega v denarju ali v naravi. Izguba, ki jo davčni zavezanec doseže pri odsvojitvi kapitala, ne zmanjšuje davčne osnove od dobička iz kapitala.

Davčna osnova od dobička iz kapitala je **razlika med vrednostjo kapitala ob odsvojitvi in vrednostjo kapitala ob pridobitvi**. Kadar je razlika med vrednostjo kapitala ob odsvojitvi in vrednostjo kapitala v času pridobitve negativna (izguba), se lahko v davčnem letu za navedeno izgubo zmanjšuje pozitivna davčna osnova za dobiček iz kapitala, vendar ne več, kot znaša pozitivna davčna osnova. Davčni

zavezanec lahko za neizkoriščeni del negativne razlike (izgube), ki jo doseže pri odsvojitvi delnic ali deležev oziroma osnovnih vložkov, ki jih je pridobil pred pridobitvijo novih delnic ali deležev oziroma osnovnih vložkov pri povečanju osnovnega kapitala iz sredstev družbe, prenaša v naslednja davčna leta in zmanjšuje pozitivno davčno osnovo za dobiček iz kapitala v naslednjih davčnih letih, vendar ne več, kot znaša pozitivna davčna osnova. Pri zmanjšanju davčne osnove na račun prenesenega neizkoriščenega dela negativne razlike (izgube) se pozitivna davčna osnova najprej zmanjša za neizkoriščeni del negativne razlike (izgube) starejšega datuma.

V primerih, ko se pozitivna davčna osnova, zmanjšana z izgubami, nanaša na različna obdobja imetništva kapitala, se davek odmeri od skupne letne pozitivne davčne osnove, ki se razdeli med posamezna obdobja imetništva kapitala upošteva sorazmerne deleže. Sorazmerni deleži se ugotovijo kot razmerje med pozitivno davčno osnovo posameznega obdobja imetništva kapitala in seštevkom pozitivnih davčnih osnov posameznih obdobji imetništva kapitala v davčnem letu.

V **vrednost kapitala ob pridobitvi** se vštevva nabavna vrednost kapitala in stroški. Za nabavno vrednost kapitala se šteje v pogodbi navedena vrednost kapitala v času pridobitve. Če kapital ni pridobljen na podlagi pogodbe ali če vrednost kapitala v času pridobitve ni razvidna iz pogodbe, se za nabavno vrednost kapitala šteje vrednost kapitala v času pridobitve, ki jo davčni zavezanec dokazuje z ustreznimi dokazili. Kadar davčni zavezanec pridobi delnico ali povečani delež oziroma osnovni vložek pri povečanju osnovnega kapitala iz sredstev družbe, se šteje, da je nabavna vrednost tako pridobljene delnice ali pridobljenega povečanega deleža oziroma osnovnega vložka enaka nič.

Za **vrednost kapitala ob odsvojitvi** se šteje v pogodbi navedena vrednost kapitala ob odsvojitvi. Če kapital ni odsvojen na podlagi pogodbe, ali če vrednost kapitala ob odsvojitvi ni razvidna iz pogodbe, ali če iz pogodbe ali drugih dokazil razvidna vrednost kapitala ne ustreza vrednosti kapitala, ki bi se dala doseči v prostem prometu v času odsvojitve, se za vrednost kapitala ob odsvojitvi šteje primerljiva tržna cena kapitala ob odsvojitvi.

O tem ali gre za odsvojitve kapitala, odloči davčni organ na podlagi priglasitve odsvojitve kapitala pri davčnem organu, če je tako določeno z zakonom, ki ureja davčni postopek. Ugotavljanje davčne obveznosti se odloži do naslednje obdavčljive odsvojitve podarjenega kapitala, ki jo opravi zavezančev zakonec ali otrok, oziroma do naslednje obdavčljive odsvojitve kapitala, pridobljenega z zamenjavo.

Za **čas pridobitve kapitala** se šteje datum sklenitve pogodbe ali drugega pravnega posla oziroma datum pravnomočnosti sodne odločbe ali dokončnosti odločbe

upravnega organa, na podlagi katerih je bil pridobljen kapital. V drugih primerih pridobitve se za čas pridobitve kapitala šteje datum, ki je razviden iz drugih dokazil. Kadar se nepremičnina pridobi z graditvijo, ki jo izvaja davčni zavezanec sam, se za čas pridobitve šteje datum izdaje gradbenega dovoljenja. V primeru pridobitve nepremičnine z graditvijo, ki jo po pogodbi za davčnega zavezanca izvaja druga oseba, se za čas pridobitve šteje datum sklenitve pogodbe med davčnim zavezancem in izvajalcem. Če davčni zavezanec v času dveh let od podpisa pogodbe ne prevzame zgrajene nepremičnine, se za čas pridobitve šteje datum dejanskega prevzema zgrajene nepremičnine. Kadar se odsvoji objekt, ki stoji na zemljišču, katerega čas pridobitve ni enak času pridobitve objekta, se kot čas pridobitve objekta in zemljišča šteje čas pridobitve objekta. Kadar je davčni zavezanec kapital pridobil kot ena od oseb, ki imajo solastninsko pravico na kapitalu ali imajo na njem skupno lastnino, in se tak kapital pozneje razdeli, se za čas pridobitve kapitala, ki mu pripade na podlagi delitve, šteje čas, ko je na kapitalu pridobil solastninsko pravico oziroma ko je kapital pridobil v skupno lastnino. Če davčni zavezanec ob razdelitvi prejme kapital v obsegu, ki presega del, ki bi mu pripadal iz solastništva ali skupne lastnine, se za čas pridobitve presežnega dela šteje čas razdelitve.

Za **čas odsvojitve kapitala** se šteje datum sklenitve pogodbe ali drugega pravnega posla oziroma datum pravnomočnosti sodne odločbe ali dokončnosti odločbe upravnega organa, na podlagi katerih je bil odsvojen kapital. V primeru prenehanja gospodarske družbe, zadruga ali druge oblike organiziranja ter pri zmanjšanju osnovnega kapitala, se za čas odsvojitve kapitala šteje datum sklepa organa o prenehanju oziroma sklepa organa o zmanjšanju osnovnega kapitala. V primeru izstopa ali izključitve subjekta se za čas odsvojitve šteje datum vpisa učinka izstopa ali izključitve v register. V drugih primerih odsvojitve se za čas odsvojitve kapitala šteje datum, ki je razviden iz drugih dokazil.

Davčni zavezanec je dolžan voditi evidenco zalog istovrstnega kapitala. Zaloge takega kapitala se vodijo po metodi zaporednih cen (FIFO). Davčni zavezanec lahko vodi ločeno evidenco zalog istovrstnih vrednostnih papirjev, ki jih ima v gospodarjenju pri borznoposredniški družbi na podlagi pogodbe o gospodarjenju z vrednostnimi papirji. Davčni zavezanec lahko vodi evidenco zalog investicijskih kuponov istega vzajemnega sklada ločeno po posameznih razredih kuponov. V dohodek, dosežen kot dobiček iz kapitala, se vštevajo v davčnem letu doseženi dobički iz kapitala ali realizirane izgube iz kapitala. Šteje se, da je dobiček dosežen ali izguba realizirana v času odsvojitve kapitala.

KAPITALSKI DOBIČKI Z VIDIKA KORPORACIJSKEGA OBDAVČENJA

Izvem dobičkov iz odsvojitve lastniških deležev v skladu z 25. členom Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb (v nadaljevanju; ZDDPO-2) zagotavlja odpravljanje ekonomskega dvojnega obdavčenja, zasleduje pa še druge cilje kot sta konkurenčnost in atraktivnost investicijskega okolja, zato države te ukrepe vedno pogosteje uvajajo v svoje zakonodaje. Pri tem lahko pride do možnosti davčnega načrtovanja. Dvojna obdavčitev je z delnim izvzemom dobičkov iz odsvojitve lastniških deležev v celoti ali delno odpravljena, saj davčni zavezanec prek dobičkov doseže nerazdeljene dobičke, ki so bili zadržani v drug pravni osebi in tam tudi obdavčeni. Dobički, ki bi davčno osnovo povečali in izgube, ki bi bile vključene v davčno osnovo in bi jo kot odhodki zmanjševale, se upoštevajo drugače kot bi se upoštevali, če bi se uporabljale splošne določbe ZDDPO-2. Pravilo določa izključitev določenih dohodkov iz davčne osnove, le delno priznavanje oziroma nepriznavanje določenih pogojev, pri tem pa tudi vrsto pogojev, ki so v večini pravila proti izogibanju davkov kot tudi posebno transakcijo, pri kateri se dovoli odlog davka.

Po ZDDPO-2 se pri določanju davčne osnove zavezanca rezidenta in nerezidenta, ki opravlja dejavnost oziroma posle v poslovni enoti ali preko poslovne enote v Sloveniji, ki ustvari dobiček iz odsvojitve lastniških deležev v gospodarskih družbah, zadrugah in drugih oblikah organiziranja, 50% tega dobička izvzame iz davčne osnove zavezanca. Pravica do izvzema dobička velja le za odsvojitve finančnih naložb v lastniške deleže in ne naložbe v dolžniške finančne instrumente. Odsvojitve se izvaja preko izvzema, kar pomeni, da posega na raven davčne osnove in ne na raven davčne obveznosti. Davčni zavezanec dobičke najprej vključi v davčno osnove preko vključitve prihodkov po SRS, potem pa z izvzemom 50% zneska doseženih dobičkov uveljavlja davčno upravičenje. Zavezanci finančne naložbe v kapital drugih oseb izkazujejo kot finančna sredstva po pošteni vrednosti preko poslovnega izida ali za prodajo razpoložljiva sredstva. Finančna naložba v kapital drugih oseb, ki se po SRS meri po pošteni vrednosti mora izpolnjevati ali naložbo v posesti za trgovanje oziroma je vsako finančno sredstvo, ki ga opredeli podjetje, če zanj obstaja delujoči trg in je njegovo vrednost mogoče zanesljivo izmeriti. Dokazani dobiček ali dokazana izguba iz spremembe poštene vrednosti finančnega sredstva, ki ni v sistemu razmerja pri varovanju vrednosti, se pripozna v poslovnem izidu prek finančnih prihodkov in odhodkov. Podjetja pri finančnih naložbah v sistemu poštene vrednosti prek poslovnega izida, učinke iz prevrednotenja na višjo ali nižjo vrednost evidentirajo v poslovnem izidu kot finančne prihodke ali odhodke.

Prevrednotenje finančnih naložb po pošteni vrednosti preko poslovnega izida pomembno vpliva na obseg dobičkov ali izgub iz odsvojitve finančnih naložb. Vrednost finančne naložbe se s prevrednotenjem približuje ceni doseženi z odsvojitvijo finančnih naložb. Dobiček se v tem primeru evidentira kot finančni

prihodek, katerega višina je odvisna od prodajne cene kapitalskega instrumenta in zadnje vrednosti finančne naložbe v poslovnih knjigah.

Davčni učinki se izkazujejo pri finančnih naložbah, ki so razporejene kot finančno sredstvo razpoložljivo za prodajo in se izmeri po pošteni vrednosti ali po nabavni vrednosti. V primeru določanja po nabavni vrednosti, se ob prodaji celotna razlika med nabavno in prodajno ceno evidentira kot finančni prihodek ali odhodek. V primeru določanja po pošteni vrednosti, pa se pri finančnih naložbah razvrščenih v skupino razpoložljivo za prodajo, dokazani dobiček ali izguba evidentira neposredno v kapitalu kot povečanje ali zmanjšanje presežka iz prevrednotenja. Pripozna se negativen presežek iz prevrednotenja, če je poštena vrednost finančnega sredstva za prodajo manjša od njegove pripoznane vrednosti. Nabavni presežek iz prevrednotenja od odtujitve finančne naložbe se zadržuje v presežku prevrednotenja in se ob odtujitvi v celoti sprosti v poslovni izid.

Polovico dobičkov iz odsvojitve lastniških deležev lahko izvzemata iz svoje osnove rezident in nerezident Slovenije, ki opravlja dejavnost oziroma posle v svoji poslovni enoti ali prek poslovne enote v Sloveniji, če gre za dobičke iz lastniških deležev, ki so dejansko povezani s to poslovno enoto. Upoštevati je treba tudi tri pogoje. Prvi pogoj je izpolnjen, če je bil davčni zavezanec, ki ustvari dobiček, udeležen v kapitalu oziroma pri upravljanju druge osebe tako, da je imetnik poslovnega deleža, delnic ali glasovalnih pravic v višini najmanj 8%. Dodatni pogoj vezan na udeležbo je, da znaša čas trajanja te udeležbe v kapitalu oziroma upravljanju gospodarske družbe, zadruga ali druge oblike organiziranja najmanj 6 mesecev. Tretji pogoj se nanaša na zaposlovanje in določa, da je zavezanec v obdobju najmanj zahtevane 8% šest mesečne udeležbe nepretrgoma za poln delovni čas zaposloval vsaj eno osebo. Opisani ukrep pomeni ugodnost za zavezanec v zvezi z njihovim davčnim bremenom in se naj ne bi uporabljal pri tržnih naložbah, saj so le te naložbe, ki nimajo daljnosežnih namenov ustvarjati dodane vrednosti. V pravilniku o izvajanju ZDDPO-2 so natančneje pojasnjene zadeve v zvezi s pogoji za izvzem dobičkov iz odsvojitve lastniških deležev. Udeležba pomeni neposredno udeležbo, pogoj glede trajanja udeležbe pa je izpolnjen, če traja udeležba od vključno določenega den v mesecu, ki je začetni dan dosežene udeležbe, do pretoka tistega den v mesecu, ki se ujema z začetnim dnem, šest mesecev pozneje. Če tega dneva v zadnjem mesecu ni, je pogoj izpolnjen, če traja udeležba do pretoka zadnjega dne v tem mesecu.

Zakonodajalec je pri postavljanju pogojev sledil praksi posameznih držav članic, ki so po določenih značilnostih, od višine gospodarske rasti do geografske velikosti, primerljive, prav tako pa je upošteval ureditve, ki jih imajo sosednje države in podatkov, ki kažejo na to, kaj takšen ukrep lahko pomeni za zavezanec in državo, ki ga uvaja.

Povezovalno pravilo je vsebovano v drugem odstavku 25.člena ZDDPO-2, ki določa, da izguba iz odsvojitve lastniških deležev se ne prizna v višini 50%. To pomeni, da se tudi 50% izgube iz odsvojitve lastniških deležev ne prizna kot davčno priznan odhodek. Ureditev pomeni, da se za davčne namene ne priznavajo določeni odhodki, če so povezani z neobdavčljivimi prihodki. S tem se preprečuje dvakratno znižanje davčne osnove, saj bi le to lahko prišlo prvič na ravni pravne osebe s poslovno izgubo in drugič na ravni zavezanca naložbenika v kapital te pravne osebe. V primeru, da je izguba iz odsvojitve finančne naložbe posledica slabega poslovanja, bi bil seštevek davčnih osnov kapitalsko povezanih davčnih zavezancev vključujoč naložbenika in pravno osebo dvakrat priznan.

Pravica do izvzema dela dobičkov iz odsvojitve lastniških deležev se ne uporabljajo za dobičke iz naložb v lastniške deleže v gospodarske družbe, zadruga in druge oblike organiziranja, ki imajo sedež ali kraj dejanskega delovanja posloводства v državah, v katerih je splošna oziroma povprečna nominalna stopnja obdavčitve dobička družb nižja od 12,5% in je država objavljena na seznamu, pri tem pa to niso države članice EU. Takšnim zavezancem ni priznan izvzem tako doseženih dobičkov iz davčne osnove, kar pomeni, da so ti dobički v celoti obdavčeni. Ta pravila imajo namen določb proti izogibanju davkov. Gre za določanje virov dohodkov v zvezi s storitvami, ki so plačane v davčne režime in so zaradi stopnje obdavčitve ugodnejši. Da se za te dohodke določi vir v Sloveniji, mora biti poleg drugih pogojev izpolnjen tudi pogoj, da oseba, ki ji je plačilo opravljeno, sedeža ali kraj dejanskega delovanja posloводства v državi, ki je objavljena na seznamu Ministrstva za finance in Finančne uprave Republike Slovenije. Države se uvrščajo na ta seznam glede na stopnjo obdavčitve, vendar so le et po državah nominalno različne, prav tako pa so stopnje obdavčitve lahko določene progresivno, zato je tukaj določena povprečna stopnja, ki se izračuna v primeru progresivno določenih stopenj v posamezni državi.

V primeru likvidacije oziroma prenehanja zavezanca ali poslovne enote nerezidenta v Sloveniji v obdobju 10 let po ustanovitvi, se v davčnem obračunu ob prenehanju davčna osnova poveča za izvzeti del dobička po prvem odstavku tega člena za zadnjih pet davčnih obdobjih. To pravilo pomeni naknadno zajemanje davka in sicer v obliki dobičkov, ki so bili že izvzeti iz davčne osnove, nazaj v davčno osnovo in s tem posledično višje davčno breme v obdobju take vključitve. Davčni zavezanec, ki izvzema ali je izvzemal dobičke iz odsvojitve lastniških deležev iz svoje davčne osnove in še ni poteklo 10 let od njegove ustanovitve, računati, da bo moral v primeru likvidacije ali prenehanja, v trenutku oziroma v obdobju prenehanja povečati svojo davčno osnovo za vse tovrstne dobičke, ki jih je izvzel v zadnjih petih davčnih obdobjih. Ustanovitev poslovne enote nerezidenta v Sloveniji se šteje začetek opravljanja dejavnosti ali poslov nerezidenta v Sloveniji, ki se opredelijo kot poslovna enota in se tudi tako davčno obravnavajo. Določilo preprečuje, da bi se v Sloveniji ustanovljale družbe ali poslovne enote nerezidentov Slovenije zgolj zaradi

davčnih vzgibov, da bi se ukrep izvzemanja dobičkov iz odsvojitve kapitalskih deležev uporabljal za izogibanje davkom v obliki načrtnih prenehanja, da bi se dobički neobdavčeno prelivali.

Pri določanju davčne osnove zavezanca rezidenta in nerezidenta, ki opravlja dejavnost oziroma posle v poslovni enoti ali preko poslovne enote v Sloveniji, ki ustvari dobiček iz odsvojitve lastniških deležev, pridobljenih na podlagi naložb tveganega kapitala (naložb v obliki povečanja osnovnega kapitala družbe z vložki zavezanca ali ustanovitve gospodarske družbe) v družbi tveganega kapitala, ki je ustanovljena v skladu z zakonom, ki ureja družbe tveganega kapitala, celoten takšen dobiček izvzame iz davčne osnove zavezanca, če je imela ta družba tveganega kapitala status družbe tveganega kapitala celotno davčno obdobje in če je imela ta družba status družbe tveganega kapitala skozi celotno obdobje imetništva takega deleža zavezanca. Izguba iz odsvojitve lastniških deležev se ne prizna. To pravilo začne veljati z dnem ko Evropska komisija odobri shemo državne pomoči. Evropska komisija po priglasitvi določenega ukrepa države članice, ki pomeni državno pomoč, lahko odobri to državno pomoč, kar pomeni, da se v državi članici takšen ukrep lahko izvaja, ker gre za dovoljeno državno pomoč (shema državne pomoči). Zgoraj omenjeno pravilo določa popoln izvzem ustvarjenih dobičkov iz odsvojitve lastniških deležev pridobljenih na osnovi naložb tveganega kapitala. Za naložbe tveganega kapitala se šteje naložba v družbi tveganega kapitala v obliki povečanja osnovnega kapitala z vložki zavezancev ali ustanovitev gospodarske družbe.

Pri določanju davčne osnove zavezanca rezidenta in nerezidenta, ki opravlja dejavnost oziroma posle v poslovni enoti ali preko poslovne enote v Sloveniji, ki ustvari dobiček z odsvojitvijo lastniških deležev oziroma delnic v bankah, v zameno za izdajo ali prenos lastnih lastniških deležev ali delnic druge družbe (v nadaljnjem besedilu: zamenjava), se dobiček ali izguba iz te zamenjave izvzame iz davčne osnove zavezanca. Če davčni zavezanec prejme plačilo v denarju, se sorazmerni del dobička ali izgube, ki ustreza plačilu v denarju vključi v davčno osnovo. Celotna transakcija tega zavezanca kot zamenjava je, da davčni zavezanec odsvoji lastniške deleže oziroma delnice v bankah v zameno za izdajo ali prenos lastnih lastniških deležev ali delnic druge družbe. Dobiček ali izguba iz te zamenjave se za davčne namene obravnavata tako, da se izvzameta iz davčne osnove, razen če davčni zavezanec prejme plačilo v denarju. Davčni zavezance je dolžan ovrednotiti v zameno prejete lastniške deleže ali delnice po davčni vrednosti, ki so jo imeli v zamenjavi odsvojeni lastniški deleži ali delnice v času zamenjave. To pomeni, da se morajo dobički, ki v trenutku transakcije niso bili obdavčeni, obdavčiti ob naslednji odtujitvi.

Posameznim državam članicam je na voljo možnost, da stroškov oziroma odhodkov, ki se navezujejo na neobdavčene udeležbe v dobičku drugih oseb, davčno ne priznajo

ali pa obravnavane prihodke v celoti priznajo. Ta rešitev je smiselna na notranjem območju Slovenije predvsem za kapitalsko povezane družbe, ki zagotavljajo določeno kvalificirano udeležbo v kapitalu. Takšne kapitalsko povezane udeležence lahko obravnavamo kot ekonomsko oziroma davčno celoto, vendar se je treba zavedati, da bi se Slovenija pri čezmejnih povezavah odpovedala davčnemu viru izvzema kapitalskih dobičkov in bi v breme davčne osnove priznaval celotne odhodke.

Davčno nepriznani odhodki glede naložb v kapital drugih oseb znašajo 5% zneska v davčnem obdobju prejetih kapitalskih dobičkov in se lahko izvzamejo iz davčne osnove. Davčno nepriznani odhodki so stroški upravljanja in financiranja naložb in se ob nastanku praviloma priznajo v polnem znesku kot znižanja davčne osnove, medtem ko pavšalno določen znesek nepriznanih odhodkov povečuje davčno osnovo v letu ko so izkazani prihodki iz odsvojitve finančnih naložb. Pri ugotavljanju zneska davčno nepriznanih odhodkov ZDDPO-2 veže na delež zneska dejansko prejetih dobičkov, ki se lahko izvzamejo iz davčne osnove. Prav tako je treba upoštevati opustitev administrativno zahtevanega zagotavljanja dokazil glede popolnosti in zadostnost nepriznanih odhodkov. Ker se odhodki izvzamejo iz davčne osnove v istem časovnem obdobju kot so iz davčne osnove izvzeti kapitalski dobički je s tem odpravljena tudi časovna neskladnost med nastajanjem odhodkov in z njimi povezanimi neobdavčenimi prihodki. Prav tako ZDDPO-2 zagotavlja neposredno povezanost med prejetimi neobdavčenimi kapitalskimi dobički ter nepriznanimi odhodki, saj se določba ZDDPO-2 ne upošteva če kapitalski dobički niso ustvarjeni in niso izpolnjeni pogoji za izvzem kapitalskih dobičkov iz davčne osnove. Prav tako se upošteva ekonomska povezava davčno nepriznanih odhodkov z neobdavčenimi prihodki iz finančnih naložb. Zakonska ureditev zagotavlja enako obravnavo vseh odhodkov ne glede na to ali so oproščeni kapitalski dobički uresničeni na območju Slovenije ali na območju drugih držav članic oziroma tretjih držav. Enaka davčna obravnava je zelo pomembna v razmerju med domačimi kapitalskimi dobički in tistimi, doseženimi v drugih državah članicah EU.

Zgled

Podjetje, ki se šteje za rezidenta RS je v letu 2008 pridobilo nepremičnino v Sloveniji v nabavni vrednosti 150.000 €. V letu 2012 je podjetje nepremičnino prodalo v vrednosti 210.000 €.

Izračun davka:

Nabavna vrednost nepremičnine (NVN): 150.000 €

Investicije v nepremičnino: 5.000 €

*Amortizacija (3% letno - 4.500 € (2009), 4.365 € (2010), 4.234 € (2011), 4.107 € (2012)):
17.206 €*

Vrednost ob pridobitvi: 172.206,00 €

Prodajna vrednost nepremičnine (PVN): 210.000 €

DPN: 4.200 €

Vrednost ob prodaji: 214.200 €

Davčna osnova: $(214.200 \text{ €} - 2.142 \text{ €} (1\% \text{ PVN})) - (172.206 \text{ €} - 1.722 \text{ €} (1\% \text{ NVN})) = 41.574 \text{ €} \times 20\% = 8.314,80 \text{ €}$

V primeru, da se nepremičnina nahaja v Republiki Avstriji se dobički iz prodaje nepremičnine v Republiki Avstriji lahko obdavčijo v tej državi, kar izhaja iz prvega odstavka 13.člena Konvencije med Republiko Slovenijo in Republiko Avstrijo o izogibanju dvojnega obdavčevanja v zvezi z davki na dohodek in premoženje. Glede na to, da je določilo dispozitivne narave (besedica« lahko») je v našem primeru primernejše, da se tudi takšni dobički obdavčijo v skladu z državo rezidentstva torej v Republiki Sloveniji. Predvsem lahko nastopi problem, ko ima država vira nižjo efektivno stopnjo obdavčevanja kapitalskih dobičkov, kot država rezidentstva. V tem primeru je potrebno napraviti prilagoditev obdavčitve in razliko v stopnjah davka plačati v državi rezidentstva, davek plačan v državi vira pa se odbije od plačanega davka v državi rezidentstva.

Podjetje je edini družbenik družbe z omejeno odgovornostjo (d.o.o.) s sedežem v Avstriji, v kateri ima lastniški delež (poslovni delež), v skupni nominalni vrednosti 450.000 €. Poslovni delež v takšni višini je pridobil kot 5.000,00 € osnovnega vložka in 445.000 € konvertiranih terjatev do družbe v osnovni kapital – t.i. »debt to equity« – saj je podjetje družbi v letu 2010 zagotovila posojilo v višini 445.000 € s katerim je družba poravnala kupnino za nepremičnino v Avstriji). Nabavna vrednost poslovnega deleža je torej 450.000 €. Čista vrednost premoženja družbe je torej 450.000 €.

Podjetje v letu 2012 proda nepremično pri čemer pa za njo iztrži manj kot pa je za njo plačala (npr. 250.000 €). Premoženje družbe se je znižalo na 195.000 €. Podjetje v letu 2012 proda svoj celotni poslovni delež v omenjeni družbi za 195.000 €. Ker je prodajna vrednost kapitala (poslovnega deleža) manjša od njegove nabavne vrednosti je posledično podjetje pri tej transakciji ustvarila izgubo v višini 255.000 €.

Ker je podjetje rezident RS je v RS obdavčen v skladu z načelom obdavčitve svetovnega dohodka, kar pomeni, da so v tujini realizirani kapitalski dobički podvrženi obdavčitvi v RS, na drugi strani pa se lahko tudi v tujini realizirane izgube uveljavljajo pri ugotavljanju davčne obveznosti slovenskih rezidentov pred davčnimi organi v RS.

Podjetje je s prodajo poslovnega deleža v d.o.o. (s sedežem v Avstriji), katerega nabavna vrednost je bila 450.000 € ustvarilo izgubo in sicer v znesku 255.000 €.

ZAKLJUČEK

Obdavčevanje kapitalskih dobičkov se od države do države razlikuje. Avstralska davčna zakonodaja upošteva pridržek pravice, da obdavči dobiček iz odtujitve premoženja, ki ni omejeno v Modelu OECD. Poleg tega si država pridržuje pravico predlagati spremembe, ki upoštevajo dejstvo, da se izraza »premično in nepremično premoženje« v avstralskem pravu ne uporabljata. Kanada upošteva pridržek k četrtem odstavku 13. člena Modela OECD, da bi obdržala pravico do obdavčitve dobička iz odtujitve deležev v družbi ali pravic v osebni družbi ali skladu, katerih vrednost temelji predvsem na nepremičnem premoženju, ki se nahaja v Kanadi, ter zato, da bi obdržala pravico do obdavčevanja dobička fizične osebe, ki je bila kadarkoli v šestih letih pred odtujitvijo zadevnega premoženja kanadski rezident. V francoski zakonodaji se obdrži možnost uporabe določil svojih zakonov glede obdavčevanja dobičkov, ki izvirajo iz odtujitve delnic in pravic, ki sodijo k bistvenemu deležu v družbi, ki je rezident v Franciji, ali ki izvirajo iz odtujitve delnic ali pravic družb, katerih premoženje predstavlja pretežno nepremično premoženje, ki se nahaja v Franciji. Italija obdavčuje dobičke od odtujitev iz italijanskih virov z davki, predpisanimi z italijanskim pravom, vedno, ko ima odtujitelj v Italiji stalno poslovno enoto, četudi premoženje ali sredstva, ki so bila odtujena, niso bila del poslovnega premoženja, ki bi se uporabljalo v tej stalni poslovni enoti. Španska davčna zakonodaja upošteva pridržek pravice do obdavčevanja dobičkov od odtujitev delnic ali drugih deležev v družbi, katere premoženje sestavljajo v glavnem nepremičnine, ki se nahajajo n njenem ozemlju. Pridržek pravice se upošteva do obdavčevanja dobičkov od odtujitve delnic ali drugih deležev, ki so del bistvenega deleža v družbi, ki je rezident.